

Zimsko štetje rac v organizaciji IWRB

IWRB midwinter duck count data processing

V pričujočem poročilu International Waterfowl Research Bureaua so obdelani podatki o zimskem štetju rac, zbrani januarja leta 1984, 1985 in 1986 in poslani v Slimbridge pred 15. februarjem 1987.

I. Območja štetja

Podrobnosti o štetju, opravljenem leta 1984 in 1985, in o sestavi različnih območij so prikazane na tabeli I, za boljšo primerjavo pa je dodano število štetij iz januarja 1983, v katerem naj bi bili podatki popolni.

V drugi koloni tabele I (NP) je navedeno število števnih mest v omenjenem letu in v letu poprej. Števila, dobljena na teh mestih, lahko potem primerjamo med seboj in bodo, dolgoročno gledano, uporabljena pri preučevanju populacijskih tendenc.

Kar zadeva severozahodno Evropo, nimamo podatkov ne za Finsko ne za Islandijo iz teh zadnjih štirih let, medtem ko so irski podatki za januar 1984 in 1985 nepopolni, saj večina štetij v tistem obdobju ni bila opravljena. Podatki za januar 1986 v Angliji so precej popolnejši, saj je bilo štetje opravljeno kar na 300 različnih mestih. Nepopolni so zahodnonemški podatki za januar 1984, še bolj nepopolni pa za 1985 in 1986, ker so štetja za ti leti na voljo le za tretjino števnih mest iz januarja 1983. Podatkov nimamo tudi za januar leta 1985 in 1986 iz Norveške, pa tudi ne za januar 1986 iz Estonije, Poljske, Holandije, Francije in Belgije.

Kar zadeva zahodno Sredozemlje in srednjo Evropo, smo podatke iz Španije in Madžarske za januar 1986 prejeli po 15. februarju 1987 in jih zatorej tu nismo uporabili. Še vedno nimamo tudi podatkov za januar 1986 iz Italije.

V območju vzhodnega Sredozemlja so štetja opravili samo v Kopačkem ritu v obdobju od leta 1983 do 1986, vendar je treba reči, da se je stanje v letu 1987 močno popravilo. V Bolgariji so dobro delo opravili januarja leta 1984 in 1985, malo slabše pa leta 1986. Žal še vedno nimamo podatkov iz Romunije in Egipta. Januarja 1986 in 1987 so opravili štetja v najpomembnejših močvirnih območjih Turčije. Kar zadeva vzhodno Sredozemlje, je torej očitno, da zaradi pomanjkanja podatkov iz Romunije in Egipta ni mogoč splošen vpogled v to območje.

II. Vremenske razmere v obdobju od decembra do februarja leta 1984–85

Na severni polobli je bila zima 1983–84 (od decembra 1983 do februarja 1984) mila, saj je bila tedanja povprečna temperatura podobna tisti v obdobju 1946–1960. Januarja in februarja so višje kot običajne temperature vplivale na celotno zahodno palearktično območje – razen na Skandinavijo in britansko otočje. Na Iberijskem polotoku in v severni Afriki je decembra padlo bolj malo dežja, medtem ko so bile snežne padavine po vsej Evraziji bolj ali manj normalne. Normalne so bile tudi temperature morske gladine na severnem Atlantiku, vendar nekoliko nižje v bližini Grenlandije in Kanade.

Značilno za zimo 1984–85 na severni polobli je bilo obdobje izredno hladnega vremena, saj tako nizkih temperatur marsikje niso zabeležili že od leta 1956. To hladno obdobje, ki je zajelo Evropo z vzhoda in severovzhoda, je trajalo od 1. do 17. januarja. Srednja temperatura v severni Evropi je bila takrat kar za 20° C nižja od normalne, v sredozemskih deželah pa za dobrih 10° C. Za to dolgo hladno obdobje je bila značilna prostrana snežna odeja, posebno na severu Sredozemlja. Po krajši otoplitvi je od 7. do 25. februarja v Evropi vnovič prevladovalo hladno vreme, in sicer v območju od Skandinavije do Črnega morja, ne pa v

državah zahodnega Sredozemlja. V območju, ki ga je prizadelo to drugo hladno obdobje, so bile zabeležene do 15° C nižje kot običajne temperature.

Tabela I: Število števnih mest pri vsakoletnem zimskem štetju IWRB

Januar	SZ Evropa		J. Evropa in Z. Sredoz.		J. Evropa in V. Sredoz.	
	NT	NP	NT	NP	NT	NP
1983	4054		1177		21	
1984	4086	2550	1179	687	57	13
1985	3600	2365	1258	727	65	47
1986	2961	1628	579	362	56	20

NT: Skupno število števnih mest.

NP: Število števnih mest pri štetju v omenjenem letu in letu poprej.

SZ Evropa: Norveška, Švedska, Danska, Estonija, Vzhodna Nemčija, severna Zahodna Nemčija, Holandija, Belgija, Velika Britanija, Irska, atlantski del Francije, severna Španija.

J. Evropa in Z. Sredozemlje: Avstrija, Češkoslovaška, Madžarska, Švica, Italija, južna Francija, južna Španija, Portugalska, Maroko, Alžirija, Tunizija.

J. Evropa in V. Sredozemlje: Bolgarija, Jugoslavija, Ciper, Izrael, Jordanija, Turčija.

Tabela II: Število izbranih vrst rac, lisk in labodov, prezimujočih v SZ Evropi

Vrsta	Skupaj 1984	Skupaj 1985	I	II
<i>Anas platyrhynchos</i>	1,058.470	719.220	703.830	544.810
<i>Anas crecca</i>	168.060	107.970	132.140	79.570
<i>Anas penelope</i>	494.890	539.120	337.380	447.250
<i>Anas acuta</i>	41.860	41.030	35.610	33.300
<i>Anas clypeata</i>	25.560	11.260	20.950	8.880
<i>Aythya ferina</i>	160.950	113.440	106.780	92.720
<i>Aythya fuligula</i>	341.360	260.130	219.850	211.130
<i>Anas strepera</i>	7.660	5.810	6.660	4.760
<i>Mergus serrator</i>	18.890	12.690	12.430	9.280
<i>Mergus merganser</i>	35.300	27.510	18.580	21.280
<i>Mergus albellus</i>	4.800	3.940	2.580	2.730
<i>Tadorna tadorna</i>	168.320	133.010	121.710	91.400
<i>Cygnus olor</i>	49.020	38.700	28.780	29.250
<i>Cygnus cygnus</i>	11.270	8.010	6.610	6.230
<i>Cygnus bewicki</i>	13.800	12.990	11.870	11.310
<i>Fulica atra</i>	575.700	464.120	417.100	379.410
<i>Anas species</i>	24.170	5.410	3.021	3.482

I: Skupaj leta 1984 za mesta, zajeta pri štetju leta 1984 in 1985.

II: Skupaj leta 1985 za mesta, zajeta pri štetju leta 1984 in 1985.

III. Izidi štetja

Izidi so prikazani za vsako območje posebej (n = 3) v tabelah II do VII. Pripombe glede izidov štetja dodajamo le za najbolj razširjene vrste pa tudi tiste, ki jih »ni težko prešteti«. To

je tudi razlog, da so izidi štetja morskih rac in tudi redkih ali naključnih vrst prikazani na različnih tabelah (V, VI, VII). Na vsaki tabeli – razen na tabeli V – nam koloni na desni ponazarjata skupno število prešteti vrst, koloni na levi pa število vrst, prešteti na števni mestih v letih 1984 in 1985.

Glede na štetje v teh dveh letih lahko ob upoštevanju vseh treh območij posamezne vrste razdelimo v tri skupine:

A – vrste, katerih število je nespremenjeno (ali pa so razlike tako majhne, da jih lahko zanemarimo);

B – vrste, katerih število narašča;

C – vrste, katerih število pada.

Znotraj posameznih območij se lahko pojavijo variacije, ki pa se zravnaajo z nasprotnimi v drugih območjih.

Vrste, katerih število v januarju 1985 je nespremenjeno v primerjavi s številom v letu 1984:

Aythya ferina: Pri tej vrsti so razlike v njihovem številu na splošno majhne. Medtem ko se njihovo število v SZ Evropi manjša (tabela II), se v zahodnem Sredozemlju in srednji Evropi večja (tabela III). Zaradi pomanjkanja podatkov iz Romunije je še vedno onemogočeno tolmačenje položaja v vzhodnem Sredozemlju (tabela IV), saj je znano, da ob Črnem morju prezimuje izjemno veliko teh ptic.

Aythya fuligula: Njihovo število ne kaže kakšnih posebnih sprememb v treh območjih.

Cygnus spp.: Število teh treh vrst je prav neverjetno stalno, čeprav drži, da je opazen pojav vrste *Cygnus olor* (in nekaj primerkov vrste *Cygnus cygnus*) v Sredozemlju.

Mergus merganser in *Mergus albellus*: Število teh dveh vrst je bolj ali manj stalno, le da njihovo število malce narašča v južnih območjih.

Tabela III: Število izbranih vrst rac, lisk in labodov, prezimujočih v srednji Evropi in zahodnem Sredozemlju

Vrsta	Skupaj 1984	Skupaj 1985	I	II
<i>Anas platyrhynchos</i>	415.370	346.640	287.880	207.500
<i>Anas crecca</i>	137.780	138.610	123.540	107.510
<i>Anas penelope</i>	199.090	214.220	184.900	184.240
<i>Anas acuta</i>	19.730	60.110	17.270	51.580
<i>Anas clypeata</i>	96.210	147.150	89.160	128.550
<i>Netta rufina</i>	27.490	23.430	18.170	19.410
<i>Aythya ferina</i>	203.530	240.940	168.740	202.310
<i>Aythya fuligula</i>	296.020	283.290	261.730	259.670
<i>Anas strepera</i>	24.090	23.360	21.940	15.860
<i>Mergus serrator</i>	820	440	460	270
<i>Mergus merganser</i>	6.280	7.610	4.740	6.580
<i>Mergus albellus</i>	310	590	160	240
<i>Tadorna tadorna</i>	6.970	8.940	6.690	4.540
<i>Cygnus olor</i>	9.090	9.250	7.200	7.540
<i>Cygnus cygnus</i>	150	320	140	200
<i>Cygnus bewicki</i>	0	10	0	0
<i>Fulica atra</i>	461.080	410.920	356.280	303.830
<i>Anas species</i>	42.270	62.900	42.060	59.190

I, II: Enako kot pri tabeli II.

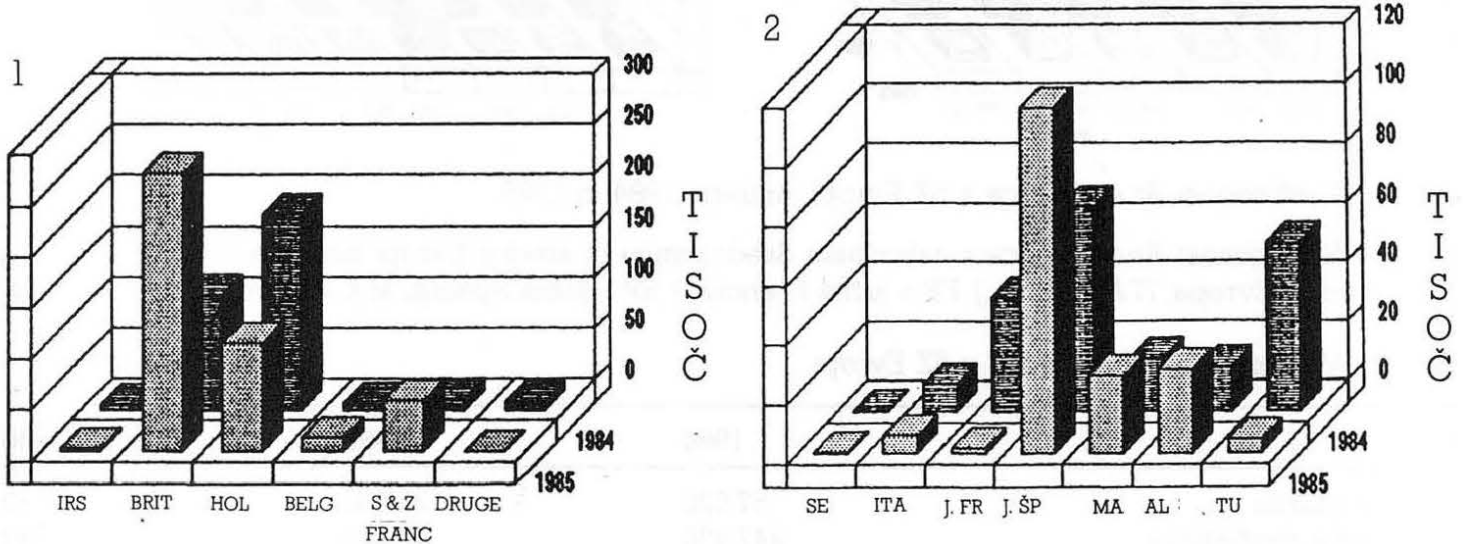
Tabela IV: Število izbranih vrst rac, lisk in labodov, prezimujočih v vzhodnem Sredozemlju

Vrsta	Skupaj 1984	Skupaj 1985	I	II
<i>Anas platyrhynchos</i>	152.320	89.150	125.760	82.670
<i>Anas crecca</i>	75.570	50.670	59.290	43.060
<i>Anas penelope</i>	69.040	67.010	68.600	66.640
<i>Anas acuta</i>	26.910	13.220	26.040	12.720
<i>Anas clypeata</i>	31.830	21.920	23.370	16.390
<i>Aythya ferina</i>	54.670	45.330	53.380	40.830
<i>Aythya fuligula</i>	7.310	12.790	4.530	9.150
<i>Anas strepera</i>	780	460	690	340
<i>Mergus serrator</i>	190	390	160	390
<i>Mergus merganser</i>	60	0	60	0
<i>Mergus albellus</i>	40	120	40	120
<i>Tadorna tadorna</i>	1.600	4.540	1.480	2.760
<i>Cygnus olor</i>	600	2.480	590	2.410
<i>Cygnus cygnus</i>	0	160	0	160
<i>Cygnus bewicki</i>	0	0	0	0
<i>Fulica atra</i>	118.900	93.070	103.740	77.460
<i>Anas species</i>	60.760	16.440	59.550	15.840

I, II: Enako kot pri tabeli II

Vrste, katerih število v januarju 1985 je višje kot njihovo število v januarju 1984:

Anas penelope: Število v SZ Evropi se povečuje (tabela II). Žvižgavke, ki so ponavadi prezimovale v Holandiji, so se pomaknile proti Britaniji in atlantskemu delu Francije (slika 1). Do prerazporeditve je prišlo tudi v območju zahodnega Sredozemlja, od južne Francije proti južni Španiji. V vzhodnem Sredozemlju, predvsem v Grčiji, je njihovo število ostalo nespremenjeno.

Slika 1: Razširjenost *Anas penelope* v SZ Evropi januarja 1984 in 1985

Slika 2: Razširjenost *Anas penelope* v zahodnem Sredozemlju in srednji Evropi januarja 1984 in 1985

SE = srednja Evropa, ITA = Italija, J. FR = južna Francija, J. ŠP = južna Španija, MA = Maroko, AL = Alžirija, TU = Tunizija

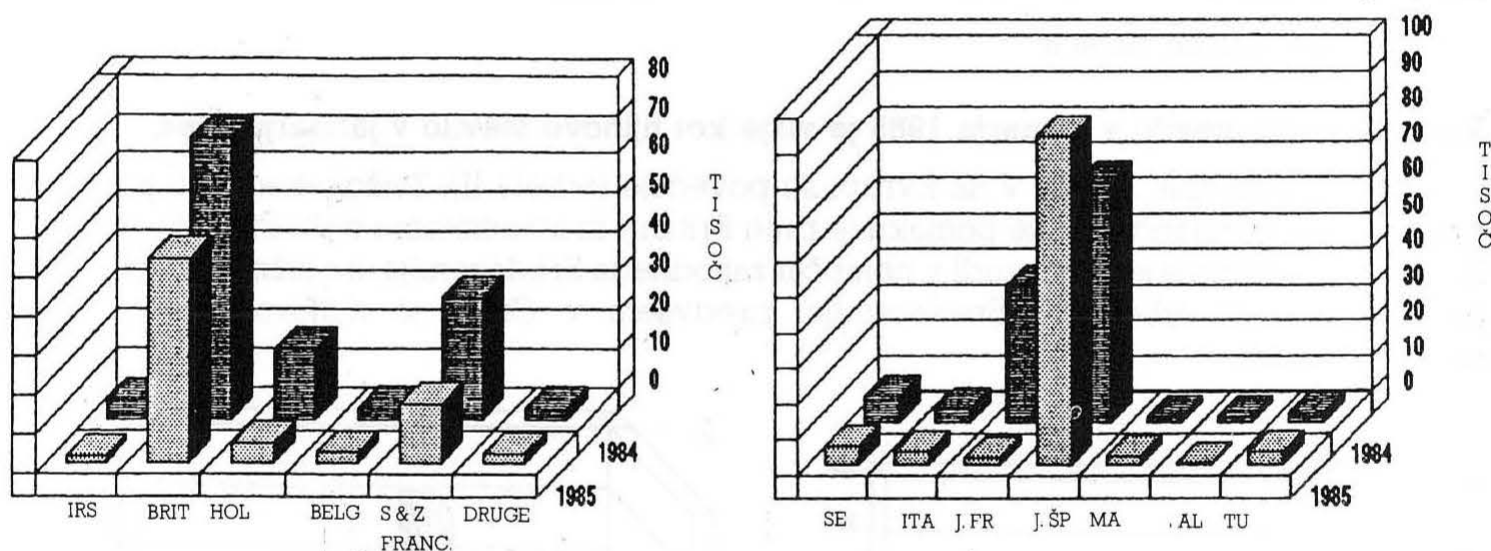
Anas acuta: Na splošno je opazno presenetljivo naraščanje števila te vrste. Dolgorepke najbrž prihajajo v zahodno Sredozemlje iz bolj oddaljenih vzhodnih dežel, saj se v SZ Evropi njihovo število ni spremenilo, medtem ko se je v vzhodnem Sredozemlju zmanjšalo.

Anas clypeata: Njihovo čedalje manjše število v SZ Evropi in vzhodnem Sredozemlju je kompenzirano z njihovim močno naraščajočim številom v zahodnem Sredozemlju. Sicer pa je skupno število te vrste najvišje, kar so jih kdaj zabeležili.

Vrste, katerih število v januarju 1985 je nižje kot njihovo število v januarju 1984:

Anas platyrhynchos: Njihovo število iz leta 1985 kaže na 30-odstotni upad te vrste v zahodnem palearktičnem območju; vidna niso nobena gibanja med posameznimi območji. Mlakarice so bile najbrž raztresene na številnih neraziskanih lokalitetah, kjer ni bilo ledu.

Anas crecca: Njihovo število iz januarja 1985 kaže na velik upad te vrste v SZ Evropi in vzhodnem Sredozemlju, vendar brez nadomestnega povečanja v zahodnem Sredozemlju. Njihovo število se je zmanjšalo v vseh državah SZ Evrope (slika 3). V januarju 1979 in 1982, torej v prejšnjih dveh hudih zimah, je bilo njihovo skupno število v tem območju pravzaprav višje kot v milih zimah. V zahodnem Sredozemlju je prišlo do pomembnih premikov proti južni Španiji (slika 4). Sicer pa je za kreheljce znano, da se v hudih zimah pomaknejo proti južni in JZ Evropi. Zatorej je prav mogoče, da je do takšnih premikov prišlo proti južnim območjem in Irski, kjer je gostota števnih mest manjša kot v severnih deželah. To pa pomeni, da je bilo prezrto pomembno število ptic, ki so zapustile svoja običajna prezimovališča.

Slika 3: Razširjenost *Anas crecca* v SZ Evropi januarja 1984 in 1985

Slika 4: Razširjenost *Anas crecca* v zahodnem Sredozemlju in srednji Evropi januarja 1984 in 1985
SE = srednja Evropa, ITA = Italija, J. FR = južna Francija, J. ŠP = južna Španija, MA = Maroko, TU = Tunizija

Tabela V: Morske race, preštete v SZ Evropi

Vrsta	1984	1985	1986
<i>Aythya marila</i>	57.020	21.460	12.790
<i>Somateria mollissima</i>	247.630	44.920	51.330
<i>Clangula hyemalis</i>	44.770	13.820	5.710
<i>Melanitta nigra</i>	52.890	18.770	7.610
<i>Melanitta fusca</i>	5.680	7.310	400
<i>Bucephala clangula</i>	68.040	58.760	56.860

§ = Nepopolno štetje v holandskem delu Wadden Zeeja.

Tabela VI: Redke race, preštete v zahodnem Sredozemlju.

Vrsta	Skupaj 1984	Skupaj 1985	I	II
<i>Tadorna ferruginea</i>	740	520	420	480
<i>Anas querquedula</i>	120	170	20	170
<i>Marmaronetta angustirostris</i>	1.670	390	1.670	390
<i>Aythya nyroca</i>	110	1.620	60	380
<i>Oxyura leucocephala</i>	0	80	0	0

I, II: Enako kot pri tabeli II.

Tabela VII: Redke race, preštete v vzhodnem Sredozemlju

Vrsta	Skupaj 1984	Skupaj 1985	I	II
<i>Tadorna ferruginea</i>	20	0	20	0
<i>Anas querquedula</i>	130	160	120	30
<i>Marmaronetta angustirostris</i>	40	70	40	70
<i>Netta rufina</i>	130	320	130	270
<i>Aythya nyroca</i>	360	440	250	110
<i>Oxyura leucocephala</i>	30	10	30	10

I, II: Enako kot pri Tabeli II.

Anas strepera: Njihovo število v letu 1985 je manjše kot leta 1984 v SZ Evropi, medtem ko razlike v zahodnem Sredozemlju niso tako opazne. To lahko pomeni, da so bile konopnice opažene na mestih, kjer štetje običajno ni bilo opravljeno. To potrjuje veliko število novih mest.

Mergus serrator: Število za leto 1985 kaže njihov upad. Čeprav je štetje te vrste precej zahtevno, se zdi, da so se te ptice preselile iz severnih dežel (Skandinavije, Vzhodne Nemčije) v zahodni del tega območja (Britanijo in atlantski del Francije).

Tadorna tadorna: Zmanjševanje njihovega števila je očitno, kar velja predvsem za SZ Evropo. Precejšen odstotek (30 %) duplinskih gosi, ki so prezimovale v tem območju, je bilo prešteti v holandskem in danskem Wadden Zeeju. Leta 1985 jih v danskem delu Wadden Zeeja sploh ni bilo, v holandskem pa precej manj, čeprav drži, da je bilo štetje v holandskem delu nepopolno.

Fulica atra: V omenjenih treh območjih se je zmanjšalo tudi število lisk. Kakor mlakarice so se nemara razkropile znotraj posameznih območij na mestih, kjer štetje ni bilo opravljeno.

IV. Izidi štetja pozimi 1985–86

Izidi štetja januarja 1986 so prikazani na tabelah VIII do XII, in sicer na enak način kot za zimo 1985. Toda zaradi velikega števila manjkajočih podatkov lahko te izide jemljemo zgolj kot informativne.

Tabela VIII: Število izbranih vrst rac, lisk in labodov, prezimujočih v SZ Evropi

Vrsta	Skupaj 1985	Skupaj 1986	I	II
<i>Anas platyrhynchos</i>	719.220	452.330	239.920	298.490
<i>Anas crecca</i>	107.970	107.250	59.680	74.360
<i>Anas penelope</i>	539.120	322.690	294.120	238.270
<i>Anas acuta</i>	41.030	27.810	17.400	23.940
<i>Anas clypeata</i>	11.260	6.420	4.160	4.610
<i>Aythya ferina</i>	113.440	74.430	41.330	51.820
<i>Aythya fuligula</i>	260.130	203.500	142.130	131.360
<i>Anas strepera</i>	5.810	4.200	3.360	3.690
<i>Mergus serrator</i>	12.690	9.360	3.280	3.610
<i>Mergus merganser</i>	27.510	21.750	14.830	12.290
<i>Mergus albellus</i>	3.940	750	730	340
<i>Tadorna tadorna</i>	133.010	83.880	50.320	64.540
<i>Cygnus olor</i>	38.700	29.720	18.530	17.120
<i>Cygnus cygnus</i>	8.010	10.400	4.860	5.040
<i>Cygnus bewicki</i>	12.990	9.650	6.400	7.460
<i>Fulica atra</i>	464.120	169.850	118.540	126.520
<i>Anas species</i>	5.410	2.000	0	890

I: Skupaj leta 1985 za lokacije, zajete pri štetju leta 1985 in 1986

II: Skupaj leta 1986 za lokacije, zajete pri štetju leta 1985 in 1986

Tabela IX: Število izbranih vrst rac, lisk in labodov, prezimujočih v srednji Evropi in zahodnem Sredozemlju

Vrsta	Skupaj 1985	Skupaj 1986	I	II
<i>Anas platyrhynchos</i>	346.640	145.960	92.580	88.780
<i>Anas crecca</i>	138.610	24.190	9.120	12.850
<i>Anas penelope</i>	214.220	62.710	60.720	44.710
<i>Anas acuta</i>	60.110	10.550	4.480	5.480
<i>Anas clypeata</i>	147.150	32.460	13.040	20.460
<i>Netta rufina</i>	23.430	2.200	90	2.110
<i>Aythya ferina</i>	240.940	115.590	126.500	97.630
<i>Aythya fuligula</i>	283.290	177.870	199.290	158.700
<i>Anas strepera</i>	23.360	6.260	2.640	5.240
<i>Mergus serrator</i>	440	210	20	20
<i>Mergus merganser</i>	7.610	6.010	4.990	5.180
<i>Mergus albellus</i>	590	120	110	100
<i>Tadorna tadorna</i>	8.940	14.760	3.920	6.320
<i>Cygnus olor</i>	9.250	7.100	5.620	5.630
<i>Cygnus cygnus</i>	320	210	150	200
<i>Cygnus bewicki</i>	10	0	0	0
<i>Fulica atra</i>	410.920	283.710	175.630	234.210
<i>Anas species</i>	62.900	0	0	0

I, II: Enako kot pri tabeli VIII.

Tabela X: Redke race, preštete v zahodnem Sredozemlju

Vrsta	Skupaj 1985	Skupaj 1986	I	II
<i>Tadorna ferruginea</i>	520	950	160	920
<i>Anas querquedula</i>	170	0	110	0
<i>Marmaronetta angustirostris</i>	390	430	360	430
<i>Aythya nyroca</i>	1.620	50	110	10
<i>Oxyura leucocephala</i>	80	10	0	0

I, II: Enako kot pri tabeli VIII.

Tabela XI: Število izbranih vrst rac, lisk in labodov, prezimujočih v vzhodnem Sredozemlju

Vrsta	Skupaj 1985	Skupaj 1986	I	II
<i>Anas platyrhynchos</i>	89.150	62.960	26.870	29.850
<i>Anas crecca</i>	50.670	152.070	39.930	43.600
<i>Anas penelope</i>	67.010	119.400	62.970	67.110
<i>Anas acuta</i>	13.220	50.540	13.090	22.280
<i>Anas clypeata</i>	21.920	38.360	20.840	25.360
<i>Aythya ferina</i>	45.330	125.730	28.650	44.660
<i>Aythya fuligula</i>	12.790	16.130	9.560	10.860
<i>Anas strepera</i>	460	1.680	420	280
<i>Mergus serrator</i>	390	250	170	240
<i>Mergus merganser</i>	0	0	0	0
<i>Mergus albellus</i>	120	0	80	0
<i>Tadorna tadorna</i>	4.540	1.700	3.640	830
<i>Cygnus olor</i>	2.480	60	1.870	10
<i>Cygnus cygnus</i>	160	10	10	0
<i>Cygnus bewicki</i>	0	0	0	0
<i>Fulica atra</i>	93.070	284.920	72.790	79.630
<i>Anas species</i>	16.440	70.850	14.230	35.420

I, II: Enako kot pri tabeli VIII.

Tabela XII: Redke race, preštete v vzhodnem Sredozemlju

Vrsta	Skupaj 1985	Skupaj 1986	I	II
<i>Tadorna ferruginea</i>	20	4.020	20	20
<i>Anas querquedula</i>	190	70	140	70
<i>Marmaronetta angustirostris</i>	70	70	70	70
<i>Netta rufina</i>	320	1.760	80	10
<i>Aythya nyroca</i>	440	1.280	440	1.280
<i>Oxyura leucocephala</i>	10	4.890	10	0

I, II: Enako kot pri tabeli VIII.

V. Zaključki

Januar 1985 je bil najhladnejši vse od začetka mednarodnega zimskega štetja v januarju 1967. Zato bo seveda zanimivo ugotoviti, kakšne so bile posledice takšnega vremena v primerjavi s prejšnjima hladnima januarjema leta 1979 in 1982.

Toda stanje je mogoče natančno primerjati samo v območju zahodnega Sredozemlja in SZ Evrope, saj so podatki za vzhodno območje še vedno preveč pomanjkljivi.

V SZ Evropi: število kreheljcev in mlakaric se je januarja 1985 zmanjšalo, medtem ko je v prejšnjem hladnem januarju njihovo število naraščalo. Razširjenost žvižgavk v letu 1985 je podobna tisti iz leta 1979 in 1982, toda v nasprotju s prejšnjimi stanji se njihovo število močno povečuje. To pa bi lahko pomenilo, da pri tej vrsti ne prihaja do medobmočnih gibanj. V primeri z januarjem 1979 in 1982 ostaja število dolgorepk nespremenjeno. Kot se je zgodilo že v prejšnjih hladnih obdobjih, pa se število žlicaric, konopnic in sivk zmanjšuje.

V srednji Evropi in zahodnem Sredozemlju: število kreheljcev se je leta 1985 zmanjšalo, v prejšnjem hladnem januarju pa povečalo. Najbolj presenetljivo pa je povečano število vseh vrst rac v Španiji, med njimi tudi tistih, katerih število se na območni ravni manjša.

Če izvzamemo žvižgavke, se torej zdi, da tiste dežele v SZ Evropi (Francija, Irska in severna Španija), ki pticam že po tradiciji zagotavljajo zatočišče, tokrat niso mogle sprejeti te vloge, saj je tam prezimilo bolj malo rac. Prav nasprotno, število skoraj vseh teh vrst je celo manjše. V južni Španiji so našle zatočišče tiste race, ki so tja priletele iz srednje in SZ Evrope. Toda precej manj opaženih mlakaric, kreheljcev in lisk v obeh območjih kaže na to, da so se opazovalci spopadli s tehničnimi problemi. Iz več držav so poročali, da so morali zaradi slabih vremenskih razmer (megle in snega) odložiti štetje ptic. Po drugi strani pa je tudi jasno da so te ptice uporabljale precej nenavadne lokalitete (reke, morje), kar potrjuje tudi pomembno število novih lokacij.

Vpliv te hladne zime na število rac, prezimujočih v zahodnem palearktičnem območju, pa bodo najbrž bolje osvetlili podatki iz januarja 1986, ko so vnovič prevladovala milejše zimske razmere.

Emberiza rutila, brezimni gost iz vzhodne Azije *Emberiza rutila*, an anonymous guest from East Asia

PETER GROŠELJ

Ko sem 10. oktobra 1987 zjutraj razpenjal mrežo za lov ptičev v Godoviču, je bila turobna deževna sobota, iz nizkih oblakov je gosto pršilo. Temperatura 12 °C.

Ker so se na stalnem krmišču, kjer sem prej hranil grilčke *Serinus serinus*, pojavili rumeni strnadi *Emberiza citrinella*, sem jih sklenil uloviti in obročkati, tako da sem jim predvajal magnetofonski posnetek njihovega petja. Že s prvimi nekaj strnadi, ki so prileteli približno ob 8.30 ter se trije ujeli v mrežo, se je ujel strnad, ki je vzbudil mojo pozornost takoj pri jemanju iz mreže. Na prvi pogled je bil kot samica rumenega strnada, vendar precej manjši. Med rjavim perjem so se kazali zna-

čilni svetlo rjavi odtenki, ki so prehajali v rumenkasto barvo. Ko sem ptico jemal iz mreže, se je oglašala z visokim tankim cii, cii, cii. Pri natančnejšem ogledovanju neznanega ptiča mi je največjo težavo povzročalo dejstvo, da je bil izredno nedoločnih in monotoničnih barv, in si z raznimi opisi nisem znal pomagati. Po značilnem kljunu in nogah je bilo očitno samo, da gre za strnada. Tudi biometrični podatki in poznavanje drugih strnadov mi ni dosti pomagalo. Pri pozornem pregledovanju Svenssonovega priročnika pa sem naletel na oporno točko, ki je v trenutku pojasnila vse dileme.

Pri determinaciji je bilo odločilno, da so bi-